

8 Sept.'21
Henry Le Bœufzaal, Bozar

**Liederen
zonder grenzen**

**Bernarda &
Marcos Fink**

**Galaconcert van het
Sloveense voorzitterschap van de
Raad van de Europese Unie**

Toespraak door Jérôme Giersé, Director Music Bozar

**Geachte mevrouw Staatssecretaris Ignacija
Fridl Jarc,
Excellenties,
Dames en heren,**

Met dit concert, dat ik vandaag met genoegen mag openen, worden twee gebeurtenissen gevierd: enerzijds het Sloveense voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie, anderzijds het nieuwe seizoen van Bozar.

Het is voor Slovenië het tweede voorzitterschap sinds het 15 jaar geleden tot de Unie toetrad. Het brengt hierbij uitdagende en belangrijke thema's naar voren zoals een wereldwijde reflectie rond de Covid-19 pandemie en onze gemeenschappelijke Europese toekomst.

Daarnaast onderstrepen we met het artistieke programma in Bozar samen het belang van interculturele samenwerking en diversiteit, twee waarden die in deze buitengewone zaal zeer worden gewaardeerd. Symbolisch staat het nieuwe seizoen voor een nieuw begin, een hoopvol begin in het post-pandemische tijdperk. Dankzij de creativiteit van onze teams en het vertrouwen van onze partners hebben we veerkracht kunnen tonen en alle obstakels kunnen overwinnen waarmee we de afgelopen maanden en jaren werden geconfronteerd. Met dit in gedachten zou ik het motto van uw voorzitterschap willen overnemen: «Samen. Veerkrachtig. Europa.»

Het is in dit perspectief dat het concert van vanavond wordt gehouden, en we hebben de eer een vooraanstaande gast te verwelkomen die geen onbekende is voor Bozar: Bernarda Fink, ditmaal vergezeld door haar broer Marcos Fink.

Maar we zullen in de komende maanden nog veel meer Sloveense artiesten verwelkomen. Verschillende van hen nemen bijvoorbeeld deel aan de STARTS-tentoonstelling op het kruispunt van de wetenschappen, de technologieën en de kunsten. Anderen zullen aanwezig zijn op het symposium over kunstmatige intelligentie dat het hele spectrum zal verkennen van de mogelijkheden die de nieuwe technologieën de kunsten bieden.

En in december zullen de Belg Stefan Hertmans en de Sloveen Drago Jančar, twee grote namen uit de Europese literatuur, elkaar ontmoeten om hun visie op cultuur en het Europa dat ons verenigt te bespreken.

Kunst en cultuur delen en versterken is de plicht van dit Huis, en ik hoop dat dit nieuwe seizoen zal aantonen dat wij samen met onze partners, onze grootste rijkdom, in staat zijn deze uitdaging aan te gaan!

Voordat ik het woord aan u geef, Mevrouw de Staatssecretaris, wil ik uw team en het team van Bozar bedanken voor de geweldige samenwerking; en u, dames en heren, voor uw komst vanavond om samen het nieuwe seizoen aan te vangen.

Ik wens u allen een prachtige avond toe!

**Inleiding door Z.E. Iztok Jarc, Ambassadeur
– Permanent Vertegenwoordiger van de
Republiek Slovenië bij de EU**

**Toespraak van mevrouw Ignacija Fridl
Jarc, staatssecretaris op het Sloveense
ministerie van Cultuur**

**Excellenties,
Dames en heren,**

Het is een grote eer te mogen deelnemen aan dit uitzonderlijke evenement in het teken van muziek en kunst ter ere van het Sloveense voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie. Het hoeft geen betoog hoezeer cultureel erfgoed en hedendaagse kunst verweven zijn met het project van de Europese integratie. Niettemin zou ik kort willen schetsen hoe het belang van culturele integratie door Slovenië wordt ervaren.

Als gevolg van hun verleden hebben de Slovenen noch grote militaire leiders, noch daverende heldenepossen gekend. We hadden echter wel een rijke volks-culturele traditie met zang, zowel in de kerk als in de sociale en familiale sfeer, die in deze traditie een uiterst belangrijke rol heeft gespeeld. Een dergelijke zangtraditie is ook op vele plaatsen buiten het vaderland bewaard gebleven. Met muziek in hun hart hebben Slovenen over de hele wereld hun liefde voor hun verloren thuis onder de Alpen bewaard en gevoed, en door die liefde te doordringen met de cultuur van hun nieuwe vaderland, hebben zij het Sloveense lied nog meer verrijkt. Dat is ook het verhaal van de huidige vertolkers.

Mevrouw Bernarda Fink en de heer Marko Fink belichamen met hun uitmuntende carrières de nobele continuïteit van de Sloveense cultuur door de eeuwen heen. Ook al zijn ze in Argentinië geboren en als volwaardige mensen en kunstenaars naar Slovenië gekomen, hun artistieke gevoeligheid verbindt hen met zowel de geschiedenis als het heden van Slovenië, en bovenal met het Europese culturele erfgoed. Vanavond zullen we, begeleid door de Kroatisch-Sloveense pianist en pedagoog Vladimir Mlinarić, persoonlijk kunnen ervaren hoe wij allen die hier bijeen zijn tegelijkertijd burgers van ons land en erfgenamen van de Europese geschiedenis zijn, maar ook hoe wij allen mee helpen bouwen aan haar toekomst. Het programma van vanavond zal ons niet alleen terugvoeren naar ons gemeenschappelijk verleden uit Germaans, Romaans en Slavisch Europa, maar eveneens een rijke Zuid-Amerikaanse traditie aanboren.

Wij geloven dat deze openheid en aanvaarding van verscheidenheid, die ons verrijkt en ons in staat stelt in vrede en creatieve samenwerking te leven, de grootste verworvenheid van de Europese integratie en een perspectief voor de toekomst is. Ik ben bijzonder verheugd dat het optreden van de vermaarde zangers Bernarda Fink en Marko Fink ook enkele prachtige Sloveense liederen zal laten horen die kwalitatief tot de belangrijkste verworvenheden van op muziek gezette Europese liedteksten behoren, vooral wat hun vertolkingen betreft.

Ik wens u allen een aangename avond.

Nationaal volkslied van de Republiek Slovenië
Officieel volkslied van de Europese Unie

Bernarda Fink, mezzosopraan
Marcos Fink, bas-bariton
Vladimir Mlinarić, piano

Andrea Falconieri 1585–1656

1. Bella porta di rubini

Hugo Wolf 1860–1903

2. In dem Schatten meiner Locken,

uit *Weltliche Lieder (Spanisches Liederbuch)*

Franz Schubert 1797–1828

3. Licht und Liebe (Nachtgesang), D 352

Henri Duparc 1848–1933

4. Sérénade

Antonín Dvořák 1841–1904

5. Široké rukavy,

uit *Cigánské Melodie, op. 55*

Manuel de Falla 1876–1946

6. El paño moruno,

uit *7 Canciones populares españolas*

Astor Piazzolla 1921–1992

7. Jacinto Chiclana

8. Los pájaros perdidos

Alberto Williams 1862–1952

9. Milonga calabacera

Carlos Guastavino 1912–2000

10. Las puertas de la mañana

11. La flor de aguapé

Benjamin Ipavec 1829–1908

12. Mak žari

13. Pomladni veter

Josip Ipavec 1873–1921

14. Pomladni počitek

Anton Lajovic 1878–1960

15. Mesec v izbi

Kamilo Mašek 1831–1859

16. Pod oknom

Josip Pavčič 1870–1949

17. Dedek samonog

Fran Gerbič 1840–1917

18. V noči

duur: ± 1.20 uur

in het kader van het
Sloveense voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie.

Liederen zonder grenzen

In juli volgde Slovenië Portugal op als voorzitter van de Raad van de Europese Unie. Voor dit galaconcert verwelkomt Bozar drie topmuzikanten: mezzosopraan Bernarda Fink en haar broer, de bariton-bas Marcos Fink, allebei in Argentinië geboren als kinderen van Sloveense ouders, en pianist Vladimir Mlinarić die hen begeleidt. Ze trakteren ons op een gevarieerd recital met liederen van Wolf, Duparc en Schubert, aangevuld met parels uit hun door recensenten bejubelde albums *Canciones argentinas* en *Slovenija!* (Harmonia Mundi, 2006 & 2001).

Van villanella tot milonga

Voordat ze liederen uit het Argentijnse en Sloveense repertoire brengen, nemen Bernarda en Marcos Fink je mee voor een korte reis door de Europese liedkunst. De eerste halte is Napels, met een mooi lied van **Andrea Falconieri** (1585–1656). Die leefde in de eerste helft van de 17de eeuw en was een productieve componist, maar van zijn liedboeken zijn er slechts drie bewaard gebleven. Falconieri werkte zowel in Italië als Spanje, haalde veel inspiratie uit de Spaanse stijl en met zijn *folia*'s en *villanella*'s leverde hij een flinke bijdrage aan de verspreiding van die stijl doorheen Europa.

Drie eeuwen later putte ook de romantische componist **Hugo Wolf** (1860–1903) uit de cultuur van het Iberisch schiereiland. Hij zette Duitse vertalingen van Spaanse en Portugese gedichten op muziek en die liederen verzamelde hij in zijn *Spanisches Liederbuch*, dat in 1891 werd uitgegeven.

Franz Schubert (1797–1828) was bezeten van de combinatie van poëzie en muziek en groeide uit tot de meester van de liedkunst. Hij componeerde meer dan 600 liederen. *Licht und Liebe*, geschreven in 1816, is een mooi voorbeeld van een duet waarbij de tenor en de sopraan elkaar afwisselen, pas in de laatste strofe bij elkaar komen en zich dan overgeven aan harmonische variaties, iets waar Schubert dol op was.

In het 19de-eeuwse Europa was het lied het favoriete muziekgenre in de salons van de cultuurminnende burgerij. Ten tijde van de romantiek waagden Franse componisten zich aan een nieuw intiem genre: het Franse lied. Fauré, Duparc, Charbier, Chausson, en later Ravel en Debussy, omarmden het genre en creëerden kleurrijke, poëtische miniaturen, zoals in deze serenade van **Henri Duparc** (1848–1933).

De eeuw waarin de romantiek de muziekwereld beheerste, was voor veel landen ook een eeuw van nationalisme. Het was de tijd waarin heel wat natiestaten ontstonden, en het lied putte uit de cultuur van volksliedjes, maar bezong ook bucolische onderwerpen die op het traditionele repertoire geïnspireerd waren. *Široké rukavy*, een lied uit *Zigeunermelodieën*, op. 55 van **Antonín Dvořák** (1841–1904) is daar een perfect voorbeeld

van, net zoals *El paño moruno* (De Moorse vlag), een fragment uit *Zeven Spaanse volksliederen*, waarin **Manuel de Falla** (1876–1946) de rijkdom verkent van de ritmes, melodieën en toonaarden van de volksliederen uit zijn geboorteland.

De nationale identiteit laten doorklinken in de muziek was een idee dat snel aan populariteit won, zich over de oceanen verspreidde en vooral in Amerika voet aan wal zette. In Argentinië leidde het tot een versmelting van de belangrijkste Europese invloeden met de traditionele Argentijnse muziek. Rond de eeuwwisseling wierp een hele generatie zich op die mengstijl, de 'Generación del 1900'. De bekendste vertegenwoordiger daarvan was **Alberto Williams** (1862–1952), van wie we hier een *milonga* horen, een muziekvorm en dansstijl ontstaan uit de kruisbestuiving van Afro-Argentijnse *candombe* (werklieder) en Cubaanse *habanera*. Daarna volgde de 'Generatie van het Eeuwfeest', musici die meestal rond 1880 geboren waren, en vervolgens was het de beurt aan de componisten die dat nationale idioom in hun muziek integreerden, zoals **Carlos Guastavino** (1912–2000), de beroemde componist van Argentijnse liederen voor piano en stem, en **Astor Piazzolla** (1921–1992), de man die de *tango nuevo* ontwikkelde, multiculturele volksmuziek uit de stad die de hele wereld veroverde en uitgroeide tot het uithangbord van de Argentijnse cultuur.

Sloveense parels

In de 19de eeuw maakte het huidige Slovenië deel uit van de dubbelmonarchie Oostenrijk–Hongarije. Dat klinkt door in de Sloveense cultuur, ook al heeft de ligging van het land, ver van de grote Europese hoofdsteden, ervoor gezorgd dat de meeste moderne muzikale ontwikkelingen er niet zijn doorgedrongen. Op het einde van de 19de eeuw vielen de Sloveense componisten voor de intieme sfeer van muziek voor zang en piano. Ze spiegelde zich aan de Duitse componisten, Schubert, Schumann en Wolf, maar ook aan Franse met o.a. Berlioz, Fauré en Debussy. Voor de tekst deden de Slovenen vaak een beroep op vertalingen van buitenlandse poëzie, maar ze gebruikten ook gedichten uit eigen land. Geïnspireerd door het oeuvre van **Anton Tomaž Linhart** (1756–1795), de vader van de Sloveense literatuur, gingen heel wat Sloveense auteurs mee in de romantisch–nationalistische stroming. Een van die schrijvers was **France Prešeren** (1800–1849), vaak gezien als de grootste dichter van zijn tijd. De moderne dichter **Oton Župančič** (1878–1949) was dan weer een bron van inspiratie voor componisten zoals **Fran Gerbič** (1840–1917), **Benjamin Ipavec** (1829–1908), die ook meewerkte aan het muziektijdschrift *Novi akordi*, **Josip Pavčič** (1870–1949), eveneens een vertegenwoordiger van de late romantiek, en **Anton Lajovic** (1878–1960), wiens composities een heel eigen karakter en stijl hebben.

Luc Vermeulen

Gebaseerd op de programmatoelichting
van Cecilia Scalisi en Tomaž Faganel
Van de albums *Canciones argentinas* en *Slovenija!*.

Biografieën

Bernarda Fink, mezzosopraan

© Shirley Suarez

Bernarda Fink werd geboren in Buenos Aires uit Sloveense ouders en genoot haar muzikale opleiding aan het conservatorium van haar geboortestad. Als veelgevraagd zangeres in recital en concert brengt de mezzo een uitgebreid repertoire van oude muziek tot hedendaagse muziek in de grootste zalen van Europa en Amerika. Zij geeft regelmatig masterclasses en zit in de jury van internationale zangconcoursen (Wigmore Hall, Bach Wettbewerb, ARD ...). Samen met haar broer Marco Fink ontving ze de Prešerenprijs, de meest prestigieuze culturele prijs van Slovenië.

Marcos Fink, bas-bariton

© DR

Marcos Fink werd geboren in Argentinië uit een Sloveense familie en kreeg een opleiding als bas-bariton door Argentijnse en Europese docenten, voordat hij oratorium en opera ging studeren bij Heather Harper en Robert Sutherland aan het Royal College of Music in Londen. Marcos Fink blinkt uit in zowel opera als het lied en ontving talrijke onderscheidingen, waaronder de Golden Orpheus Award voor zijn opname van Winterreise en twee Grammy-nominaties, in 2007 en 2013. Hij heeft tweemaal de Prešerenfonds Prijs ontvangen, evenals de Samo Smrkolj Prijs voor zijn operacarrière.

Vladimir Mlinarić, piano

© DR

De Kroatische pianist Vladimir Mlinarić studeerde aan het Conservatorium van Ljubljana bij Zdenka Novak en in Wenen bij Leonid Brumberg. In 1987 won hij de Prešerenprijs en de eerste prijs op het Zemonoconcours in Slovenië. Als solist en als kamermusicus voelt Vladimir Mlinarić zich evenzeer thuis. Hij treedt op over de hele wereld en is jurylid bij verschillende internationale pianoconcoursen. Hij is een veelgevraagd artiest in Slovenië, Kroatië en Italië, waar hij actief is als concertpianist en docent.

Andrea Falconieri 1585–1656

1. **Bella porta di rubini**

Bella porta di rubini

Mooie poort vol robijnen

Ch'apri il varco ai dolci accenti,

Die het pad effent voor lieve woordjes,

Se nei risi peregrini

Die in wegebbend gelach

Scopri perle rilucenti,

Schitterende parels ontdekt,

Tu d'amor dolce aura spiri,

Jij fluistert de zoete liefdesbries,

Refrigerio a miei martiri.

Een verademing voor mijn lijden.

Vezzosetta e fresca rosa,

Liefkozende, frisse roos,

Umidetto e dolce labbro,

Vochtige, zoete lip,

Ch'hai la manna rugiadosa

Je hebt bedauwd manna

Sul bellissimo cinabro,

Op je hemelsmooie vermiljoen,

Non parlar ma ridi e taci:

Zeg niets, maar lach en zwijg;

Sien gli accenti i nostri baci.

Laten onze kussen de woorden zijn.

Hugo Wolf 1860–1903

**2. In dem Schatten meiner Locken
(In de schaduw van mijn lokken), uit *Weltliche
Lieder (Spanisches Liederbuch)***

Tekst: Anoniem, vertaald uit het Duits door Paul Heyse (1830–1940)

In dem Schatten meiner Locken
In de schaduw van mijn lokken

Schließ mir mein Geliebter ein.
Nam de slaap mijn minnaar mee.

Weck' ich ihn nun auf? – Ach nein!
Moet hij nu gewekt? – Ach, nee!

Sorglich strahlt' ich meine krausen
Netjes kamd' ik, alle dagen,

Locken täglich in der Frühe,
't Krulhaar, vroeg al in de morgen,

Doch umsonst ist meine Mühe,
Maar vergeefs is al mijn zorgen,

Weil die Winde sie zerzausen.
Daar de winden het belagen.

Lockenschatten, Windessausen
Lokkenschaduw, rukwindvlagen

Schläferten den Liebsten ein.
Maakten loom mijn bien-aimé.

Weck' ich ihn nun auf? – Ach nein!
Moet hij nu gewekt? – Ach, nee!

Hören muß ich, wie ihn gräme,
Horen moet ik van zijn lijden,

Daß er schmachtet schon so lange,
Van zijn smachten en verlangen,

Daß ihm Leben geb' und nehme
Hoe hem doden en bevrijden
Diese meine braune Wange,
Mijn twee mooie bruine wangen,
Und er nennt mich seine Schlange,
En hij zegt dat ik zijn slang ben,
Und doch schlief er bei mir ein.
Maar hij slaapt bij mij tevree.
Weck' ich ihn nun auf? – Ach nein!
Moet hij nu gewekt? – Ach, nee!

Franz Schubert 1797–1828

3. Licht und Liebe (*Licht en liefde*), D 352

Tekst: Matthäus von Collin (1779–1824)

Liebe ist ein süßes Licht.
Liefde is een heerlijk licht.
Wie die Erde strebt zur Sonne
Zoals d' aard' de zon wil zoenen
Und zu jenen hellen Sternen
En ook gindse held're sterren
In den weiten blauen Fernen,
In het wijde blauw, daar verre,
Strebt das Herz nach Liebeswonne;
Wil het hart van liefde croonen;
Denn sie ist ein süßes Licht.
Want zij is een heerlijk licht.

Sieh, wie hoch in stiller Feier
Zie, hoe hoog, als stille spuiers,
Droben helle Sterne funkeln:
Ginds de held're sterren fonk'len:
Von der Erde fliehn die dunkeln,
Weg van d' aarde gaan de donk're,
Schwermutsvollen trüben Schleier.
Somberzware, droeve sluiers.

Wehe mir, wie so trübe
Wee voor mij, wie doorkliefde
Fühl' ich tief mich im Gemüte,
Diep verdriet het hart dat gloeide,
Das in Freuden sonst erblüte,
Dat in vreugde vroeger bloeide,
Nun vereinsamt, ohne Liebe.
Nu vereenzaamd, zonder liefde.

Liebe ist ein süßes Licht.
Liefde is een heerlijk licht.

Wie die Erde strebt zur Sonne
Zoals d' aard' de zon wil zoenen

Und zu jenen hellen Sternen
En ook gindse held're sterren

In den weiten blauen Fernen,
In het wijde blauw, daar verre,

Strebt das Herz nach Liebeswonne:
Wil het hart van liefde croonen;

Liebe ist ein süßes Licht.
Liefde is een heerlijk licht.

Henri Duparc 1848–1933

4. Sérénade (Serenade)

Tekst: Gabriel Marc (1940–1901)

Si j'étais, ô mon amoureuse,
Was ik, mijn lief,

La brise au souffle parfumé,
Het briesje met geurige adem,

Pour frôler ta bouche rieuse,
Zou ik bang en betoverd komen,

Je viendrais craintif et charmé.
Om langs je lachende mond te strijken.

Si j'étais l'abeille qui vole,
Was ik de bij die vliegt,

Ou le papillon séducteur,
Of de verleidelijke vlinder,

Tu ne me verrais pas, frivole,
Zag je me niet, frivool,

Te quitter pour une autre fleur.
Je verlaten voor een andere bloem.

Si j'étais la rose charmante
Was ik de beminnelijke roos

Que ta main place sur ton cœur,
Die jouw hand op je hart plaatst,

Si près de toi toute tremblante
Zo dicht bij je, trillend

Je me fanerais de bonheur.
Zou ik bezwijmen van geluk.

Mais en vain je cherche à te plaire,
Maar tevergeefs tracht ik je te behagen,
J'ai beau gémir et soupirer.
Hoe ik ook zucht en steun.

Je suis homme, et que puis-je faire ? –
Ik ben een man, wat kan ik doen? –

T'aimer... Te le dire ... Et pleurer !
Je beminnen ... Het zeggen ... En wenen!

Antonín Dvořák 1841–1904
5. Široké rukavy,
deel uit *Cigánské Melodie*, op. 55

Tekst: Adolf Heyduk (1835–1923)

Široké rukávy a široké gatě
Een zigeuner voelt zich vrijer

Volnější cigánu nežli dolman v zlatě.
In wijde mouwen en een losse broek

Dolman a to zlato bujná prsa svírá;
Dan in een met gouden versierde dolman,

Pod ním volná píseň násilně umírá.
Die op de borst drukt en het zingen bemoeilijkt.

A kdo raduješ se, tvá kdy píseň v kvěťě,
Jij die weet welk een plezier zingen en dansen is,

Přej si, aby zašlo zlato v celém světě!
*Bid dat al dat onderdrukkende goud van de aarde
verdwijnt.*

Manuel de Falla 1876–1946
**6. El paño moruno (De Moorse vlag),
uit 7 Canciones populares españolas**

A paño fino, en la tienda, un amancha le cayó;
In de winkel ligt een wondermooie stof...

Por menos precio se vende, porque perdió su
valor.

*Maar helaas, er zit een vlek op! Ze boet aan
waarde in.*

¡Ay!

Astor Piazzolla 1921–1992
7. Jacinto Chiclana

Tekst: Jorge Luis Borges (1899–1986)

Me acuerdo, fue en balvanera,
Ik weet het nog goed, het was in Balvanera,

En una noche lejana,
Op een avond lang geleden,

Que alguien dejó caer el nombre
Viel tijdens het gesprek de naam

De un tal Jacinto Chiclana.
Van een zekere Jacinto Chichlana.

Algo se dijo, también
Er werd ook gesproken

De una esquina y de un cuchillo.
Over een straathoek en een mes.

Los años no dejan ver
Jaren zijn voorbijgegaan, we weten niets

El entrevero y el brillo.
Over de ruzie noch het gevecht.

Quién sabe por qué razón,
Wie weet waarom

Me anda buscando ese nombre!
Die naam me te binnen schiet!

Me gustaría saber
Ik zou graag weten

Cómo habrá sido aquel hombre.
Wie die man was.

Alto lo veo y cabal,
Ik zie hem voor me, groot, een rechte rug,

Con el alma comedida;
Een man met zelfbeheersing;

Capaz de no alzar la voz
In staat zijn stem niet te verheffen

Y de jugarse la vida.
En zijn leven te wagen.

Nadie con paso más firme
De aarde heeft nooit iemand gekend

Habrà pisado la tierra.
Met een meer vastberaden tred.

Nadie habrá habido como él,
Niemand stortte zich met meer overgave,

En el amor y en la guerra.
In de liefde en de strijd.

Sobre la huerta y el patio
Boven de tuinen en het plein,

Las torres de Balvanera,
De torens van Balvanera,

Y aquella muerte casual,
Dans un banal coin de rue.

En una esquina cualquiera.
Op een banale straathoek.

Sólo Dios puede saber
God alleen weet

La laya fiel de aquel hombre.
Welk een voorbeeldig mens die man was.

Señores, yo estoy cantando
Dames en heren, ik bezing jullie

Lo que se cifra en el nombre.
Waar zijn naam voor staat.

Siempre el coraje es mejor.
Moed is altijd beter.

La esperanza nunca es vana.
Hoop is nooit vergeefs.

Vaya, pues, esta milonga,
Kom op, luister naar deze milonga,

Para Jacinto Chiclana.
Ter nagedachtenis van Jacinto Chiclana.

Astor Piazzolla 1921–1992

8. Los pájaros perdidos (*De verloren vogels*)

Tekst: Mario Trejo (1926–2012)

Amo los pájaros perdidos
Ik hou van de verloren vogels

Que vuelven desde el más allá,
Die terugkeren van gene zijde

A confundirse con un cielo
En zich vermengen met de hemel
Que nunca más podre recuperar.
Die ik nooit meer zal bereiken.

Vuelven de nuevo los recuerdos,
De herinneringen komen weer terug,
Las horas jóvenes que di,
De uren uit mijn jeugd van weleer,
Y desde el mar llega un fantasma
En uit de zee duikt een spookbeeld op
Hecho de cosas que amé y perdí.
Van wat ik heb liefgehad en verloren.

Todo fue un sueño, un sueño que perdimos,
Alles was een droom, een droom die we verloren
Como perdimos los pájaros y el mar,
Zoals we ook de vogels en de zee verloren,
Un sueño breve y antiguo como el tiempo
Een korte, vervlogen droom, zoals de tijd
Que los espejos no pueden reflejar.
Die niet weerspiegeld kan worden.

Después busqué perderte en tantas otras
Later probeerde ik je te verliezen in al die anderen.

Y aquella otra y todas eras vos
Zij en alle anderen voerden me terug naar jou
Por fin logré reconocer cuando un adiós es un
adiós,
*Tenslotte moest ik erkennen dat een afscheid een
afscheid is,*

La soledad me devoró y fuimos dos.
De eenzaamheid verscheurt me, wij werden twee.

Vuelven los pájaros nocturnos
De nachtvogels keren terug
Que vuelan ciegos sobre el mar,
Ze vliegen blind over de zee
La noche entera es un espejo
De nacht is een grote spiegel
Que me devuelve tu soledad.
Die jouw eenzaamheid naar mij weerkaatst.

Soy sólo un pájaro perdido
Ik ben slechts een verloren vogel
Que vuelve desde el más allá
Die terugkomt van gene zijde
A confundirse con un cielo
En zich vermengt met een hemel
Que nunca más podré recuperar.
Die ik nooit meer zal bereiken.

Alberto Williams 1862–1952

9. Milonga calabacera
(Milonga van de afwijzingen)

No me mires como miran las lechuzas,
Kijk niet zoals een uil naar me
Porque me asustas, porque me embrujas.
Want je maakt me bang, je behekst me.
Mírame con más dulzura, como miran
Kijk naar mij met zachtere ogen,
Todas las chicas que se encariñan.
Zoals alle verliefde meisjes kijken.

No me digas que desprecias mis piropos:
Zeg niet dat je mijn complimentjes niet nodig hebt:
Me tienen loco tus grandes ojos.
Jouw ogen maken me gek.

No menees, pues tu cuerpo con dejaires
Schrijd niet hooghartig als een pauw rond,
De pavos reales porque es en balde.
Want dat haalt niets uit.

No me vengas con excusas ni amenazas
Kom niet naar mij met excuses en bedreigingen
Porque en la plaza te arrastro el ala
Omdat ik op het plein met je flirt.

No me claves en el pecho las espuelas
Plant geen dolken in mijn borst met jouw geruzie
De tus querellas porque me enferman.
Want dat maakt me ziek.

Vine a verte y tus desdenes me han vencido,
Ik kom naar je toe, je minachting heeft me genekt,
Perdón suplico para el cautivo.
Ik vraag genade voor deze gevangene.

Con el rabo entre las piernas como un perro
Met de staart tussen de benen, zoals een hond
Que un vapuleo dejó maltrecho.
Die door de zweep ziek is van ellende,

Yo me voy adonde el diablo perdió el poncho
Ga ik weg, heel ver weg

Porque no logro sino tu enojo.
Want ik ben er slechts in geslaagd je woede te wekken.

Con amargas calabazas has partido mi corazón.
*Door je bittere afwijzingen heb je mijn hart
gebroken.*

¡Adiós, te digo; por siempre adiós!
Vaarwel, zeg ik je, voor altijd, vaarwel!

Carlos Guastavino 1912–2000

10. Las puertas de la mañana
(De poorten van de ochtend)

Tekst: León Bernarós

Las pertas de la mañana
De poorten van de ochtend

Abierto se han vida mía.
Gaan open, mijn liefste.

El nácar con el rosado
Het paarlemoer en roze zijn blij

Alegan trayendo el día.
Dat ze de dag mogen aankondigen.

El día nuevo va comenzando.
De nieuwe dag gaat op weg,

Va comenzando, va comenzando.
Hij gaat op weg, op weg.

Yo, suspirando, yo, suspirando.
En ik, ik zucht, ik zucht.

Las puertas de la mañana
De poorten van de ochtend

De par en par, vida mía.
Staan wagenwijd open, mijn liefste.

El alto sol en el cielo
De zon hoog aan de hemel,
Con plena soberanía.
In al haar grootheid.

El día nuevo resplandeciendo.
De nieuwe dag fonkelt en straalt,
Resplandeciendo, resplandeciendo.
Fonkelt en straalt, fonkelt en straalt.
Yo, padeciendo, yo, padeciendo.
En ik, ik lijd, ik lijd.

Las puertas de la mañana
De poorten van de ochtend
Cerrado se han ya, mi amada.
Zijn opengegaan, mijn teerbeminde
La tarde invade los cielos,
De avond dringt de lucht binnen
La sombra viene callada.
Geruisloos valt de nacht.

La estrella de oro ya está alumbrando.
De gouden ster licht reeds op,
Ya está alumbrando, ya está alumbrando.
Licht reeds op, licht reeds op,
Yo, suspirando, yo, suspirando.
En ik, ik zucht, ik zucht.

Carlos Guastavino 1912–2000

11. La flor de aguapé

Tekst : León Bernarós

Le dijo la flor de lirio

De iris zegt

A la flor del aguapé:

Tegen de agapanthus:

Tres pétalos blancos tengo

Ik heb drie witte bloemblaadjes

Y soy parecida a usted.

En lijkt op jou.

La flor de aguapé responde:

De agapanthus antwoordt:

Vivo yo en el Paraná,

Ik leef in de rivier de Paraná,

Allá con los camalotes,

Waar ik samen met de waterhyacinten

Poblando la soledad.

De eenzaamheid gezelschap houd.

Cuándo, cuándo volveré

Wanneer, wanneer krijg ik de kans

A mirar el aguapé!

De agapanthus terug te zien!

Nenúfar del Paraná

De waterlelie van de Paraná

Que sobre el río se va...

Die op de rivier drijft...

Las hojas son corazones
Bladeren als harten

De clarísimo verdor.
Van kristallijn groen.

La luna le da blancura,
De maan doet haar glanzen,

Le da sus oros el sol.
De zon kleurt haar goud.

La tarde violeta pinta
Het violette avondlicht schildert

Su matiz crepuscular
De tinten van de schemering

Allí donde el agua besa
En de kus van het water

El sueño de su bogar.
Vervult haar droom om te drijven.

Benjamin Ipavec 1829–1908

12. **Mak žari** (*De papavers zijn rood*)

Tekst: Cvetko Golar (1879–1965)

Mak žari, kje si dekle moje, ti!
De papavers zijn rood, maar waar ben jij?

Pomniš, zlati sončni žar,
Herinner je je de brandende zon

Bliskal je na najin par,
Die ons met haar licht overgoot?

Vsa gorela si v obraz,
Je gezicht opende zich,

Vsa kot mak v poletni čas.
Zoals een papaver in de lente.

V tvoje oči zatopljen
In jouw ogen gaf ik me over

Sanjal sem nebeški sen.
Aan een prachtige droom.

Zdaj sem sam, o, kje, kje siti!
*Vandaag ben ik alleen. Waar toch, waar ben je
toch?*

Mak žari, kje si dekle moje, ti?
De papavers zijn rood, maar waar ben jij?

Benjamin Ipavec 1829–1908

13. Pomladni veter (*Lentewind*)

Tekst: Oton Župančič (1878–1949)

E, mačice! Kdaj pa ste splezale
Wilgenkatjes, kleine deugnieten,

Tak' naglo na vrbinje?
Zijn jullie echt zo snel gegroeid?

Ni dolgo še, kar v ivje zavite,
Gisteren nog waren de takken

So veje iztezale se v mraz.
Bedekt met rijp.

Pa kdaj si glog, si cvetja nabral?
Mooie meidoorn, waar komen ze vandaan

Kot iz snežink posneto
Je witte, wonderlijke bloemen,

Je v bele čipke speto;
Dat kantwerk van sneeuwvlokjes?

Kaj res že kučmo z glave dal je čas?
Is het wel al tijd om te ontluiken?

Pa deklice! Kaj je dahnilo v vas?
En jullie, schoonheden! Wat is er met jullie aan de hand?

Kaj vam oči je vžgalo,
Wat is die twinkeling in jullie ogen?

Kaj v nedrih vam pognalo?
Dat bonzende hart?

Pst! To se ne pove pri nas v obraz!
Stil! Laten we er niets over zeggen,

Pa ne, pa ne!
Nee, nee, echt niet!

Josip Ipavec 1873–1921

14. Pomladni počitek (Lenterust)

Tekst: Hans Willy Märzens / Jože Humer (1936–2012)

V logu pod lipami ležal sem sam.
In mijn eentje lig ik onder de linden:

»Zgodaj je deklica, kam pa že, kam?«
‘Meisje, waar ga jij heen, zo vroeg en zo snel?’

Meni približa se, radostna vsa:
Ze komt dichterbij en lachend zegt ze:

»Ko ne ljubila bi, mimo bi šla.«
‘Als ik niet verliefd was, was ik al voorbijgelopen.’

Pil sem devištvo ji z usten in vek.
Een kus op haar rode lippen, een vurige kus:
Naj ta čarobni svet traja na vek!
*'Meisje, aan zo'n mooi moment zou nooit een
einde mogen komen!'*

Nežno sem božal jo, vroče objel.
Ik kus haar onverschrokken:
»Ko ne ljubila bi, ne bi me smel!«
'Als ik niet verliefd was, had ik geprotesteerd.'

Ko pa poslavljanja pozni je čas,
Ik druk haar hand ten afscheid,
Stran se ozira mi, skriva obraz.
Ze draait zich om, met rode ogen,

Po njenem ličecu solze teko.
Tranen rollen over haar wangen:
»Ko ne ljubila bi, ne bi tako!«
'Als ik niet verliefd was, had ik nee gezegd!'

Anton Lajovic 1878–1960

15. Mesec v izbi (*De maan in mijn kamer*)

Tekst: Li Tai Po (ca. 700–762) / Julius Bierbaum (1865–1910) /
Oton Župančič (1878–1949)

Svetlo pred posteljo, glej, mesec sije,
Aan het voeteneind van mijn bed werpt de maan
Kot kadar sneg blesteči vso zemljo pokrije.
Een zilverwit licht op de wereld.

Obrnem glavo navzgor... glej, mesec čist in tih.
Ik til mijn hoofd op... zuiverheid, stilte.

Spet nagnem glavo... in k tebi v daljavo,
Ik buig mijn hoofd en denk... aan jou, zo ver weg,

Tja k tebi moj daljni dom, vas,
Mijn geboorteland waarheen

Mi splava tožen vzdih!
Mijn droeve zuchten opstijgen.

Kamilo Mašek 1831–1859

16. Pod oknom (*Onder haar raam*)

Tekst: France Prešeren (1800–1849)

Luna sije, klad'vo bije
De bleke maan, de klok die slaat,

Trudne, pozne ure že;
Het is al laat.

Pred neznane, srčne rane,
In mijn hart houdt een onbekende pijn

Meni spati ne puste.
Me uit mijn slaap.

Ti si kriva, ljubezniva
Dat komt enkel en alleen door jou, mijn liefste,

Deklica neusmiljena!
Jij die zo meedogenloos bent! Je kwetst me,

Ti me raniš, ti me braniš,
Alleen jij verhindert

Da ne morem spat' doma.
Dat ik de slaap vind.

Josip Pavčič 1870–1949

17. Dedek samonog (*Vadertje Eenbeen*)

Tekst: Oton Župančič (1878–1949)

Pase dedek samonog,
Vadertje Eenbeen

Čredo vrača skok na skok,
Laat zijn kudde grazen, op en neer!

Ovce bele, koze črne;
Witte schapen, zwarte geiten.

Kadar čredo vso zavrne,
En wanneer hij de kudde veilig terugbrengt,

Kadar čredo vso napase,
En de kudde goed heeft gegeten,

Druga noga mu izrase.
Dan groeit bij de herder het tweede been.

Fran Gerbič 1840–1917

18. V noči (*'s Nachts*)

Tekst: Ivan Resman (1848–1905)

Kak krasno mesec zliva
De witte maan, in al haar pracht,

Svoj žar na beli stan,
Werpt haar licht op het huisje

Kjer ljuba že počiva,
Waar mijn liefste slaapt

Kjer sanja sladki san.
En zoete dromen droomt.

Moj angel le počivaj,
Slaap, mijn engel,
Objema naj te mir,
Slaap in vrede!
Le vedno, vedno uživaj
Moge jij je eeuwig laven
Vseh sreč najslajši vir!
Aan de bron van het geluk!

In mesec ti srebrni
En jij, zilveren maan,
Izbujaj rajske sne;
Laat haar dromen van het Paradijs;
Najmanjšo bol odvrni
Behoed haar voor elke pijn
In žalost proč od nje!
En elk verdriet!

**Discover the music Season
'21 → '22 at Bozar**

**Let's get
things
moving**

We danken onze patronen, publieke,
culturele, institutionele en structurele partners,
stichtingen en mediapartners voor hun steun.

Opmaak van het programmaboekje

Coördinatie

Luc Vermeulen

Redactie

Luc Vermeulen, Maarten Sterckx

Bronnen

CD Bernarda Fink, Markos Fink, Carmen Pizziani,
Canciones argentinas – Piazzolla, Guastavino & Others,
Harmonia Mundi (2006) /

CD Bernarda Fink, Markos Fink, Anthony Spiri,
Slovenija! Slovenic Art Songs and Duets,
Harmonia Mundi (2001)

Vertaling

ISOtranslation / Lieder.net:
Barbara Miller (1, © 2005),
Emily Ezust (3, © 2017),
Guy Lafaille (2 & 3, © 2011),
Lau Kanen (2, ©2014 ; 3, © 2009),
Ahmed E. Ismail (4, © 2004),
Marike Lindhout (4, © 2008),
Philippe Simon (5),
Natalia MacFarren (5).

Grafiek

Sophie Van den Berghe

Veel dank aan

Veerle Declerck
Fabio Di Meo
Sonja Kralj
Jeremy Lambert
Helga Machreich–Unterzaucher